

המוסד לביטוח לאומי – המשרד הראשי
הלשכה לייעוץ רפואי
 רח' דיסקין 9 ירושלים, טל: 02-6709701 פקס: 02-6463085
 e-mail: refuah@nioi.gov.il

י"ד תמוז תשס"ה
 21 יולי 2005

אל: רופאי המוסד

הנדון: הנחיות בנושא כאבי גב תחתון

ביום 13/7/05 נערך כנס ארצי בנושא "השקת הנחיות קליניות ישראליות לטיפול בכאב גב תחתון".

בכנס הרצו טובי המומחים בתחום. בין השומעים השתתפו כ- 25 רופאים של המוסד.

להלן מספר נקודות רלבנטיות לעבודה היום-יומית של רופאי המוסד, העשויות לעזור לנו להתמודד עם בעיה שכיחה זו.

1. כללי

1.1 כאב גב תחתון, לא ספציפי, היא התלונה השכיחה ביותר. כאב זה אינו קשור לפתולוגיה ידועה ספציפית. יש לצפות שמספר גדול של תובעים יסבלו מכאבים מסוג זה. בדרך כלל הכאב יעלם באופן ספונטני, ללא נזק או הפרעות תפקודיות לאורך זמן.

1.2 קיימים כאבים שניתן לשייך לפתולוגיות ידועות, כגון: זיהום, גידול, שבר, שינויים ניווניים של החוליות ושל הדיסקים הבין-חולייתיים, פריצת דיסק וכו'. לרוב, כאבים מסוג זה נמשכים פרקי זמן ארוכים. בחלקם ניתנים לטיפול שמרני או אחר.

2. בדיקות הדמייה ובדיקות אחרות

בהמלצה של רופא המוסד, או לפי בקשת חברי ועדות רפואיות לביצוע בדיקות הדמייה (כגון: צילומי רנטגן, טומוגרפיה ממוחשבת (C.T) או בדיקת תהודה מגנטית (MRI), או בבקשה לבדיקות כהולכה עצבית (EMG, NCV וכו'), יש לקחת בחשבון את הנקודות הבאות:

2.1 המוסד לביטוח לאומי איננו מוסד אבחנתי או טיפולי. לתפקיד זה אחראי הגוף המטפל, בו מבוטח התובע. מסיבה זו אין לבצע בדיקות מעין אלה ע"ח המוסד לביטוח לאומי לצורך אבחנה או טיפול במחלה.

2.2 שיעור הנכות נקבע בדרך כלל על פי ההיבט התיפקודי, כפי שמופיע בסעיפים המתאימים בתקנות. לרוב אין חשיבות מיוחדת לסוג המחלה שגורמת להגבלה התפקודית. לכן אין צורך בביצוע בדיקות משוכללות ויקרות לצורך איבחון האטיולוגיה של המחלה, בדיקות שלא יתרמו להערכת ההגבלה התיפקודית ובקביעת שיעורי הנכות.

3. היעדרות מהעבודה בשל כאבי גב תחתון

באישור ימי היעדרות מהעבודה בשל כאבי גב תחתון, על רופא המוסד לקחת בחשבון:

3.1 כאבי גב תחתון נפוצים, אך ההתקפים החריפים נמשכים בדרך כלל תקופות קצרות, ונעלמים מעצמם או בטיפול שמרני.

3.2 המאמצים הגופניים בעבודה מהווים גורם אחד המשפיע על הופעת כאבי גב תחתון, אך לא תמיד הם הגורם החשוב ביותר.

3.3 באישור של היעדרות מהעבודה או בקביעת שיעור נכות או בקביעת כושר השתכרות יש להתבסס אך ורק על הממצאים האובייקטיביים (שנרשמו בממצאי הבדיקה של הרופא המוסמך בנכות כללית, בבדיקה של הפוסק/ים בוועדות הרפואיות ו/או ברישומים בכרטיסים הרפואיים של התובע אצל הרופא המטפל).

3.3.1 תמיד על רופא המוסד ולבדוק רישומים רפואיים מפורטים (הכוללים את הממצאים האובייקטיביים בבדיקה ו/או בהדמייה), כפי שהם מופיעים בכרטיסים הרפואיים, באישורים, במכתבים, בסיכומי מחלה וכו'. אין להסתפק בתיאור תלונות התובע בלבד ברישומים הרפואיים.

3.4 על פי הכללים המנחים (ה – Guidelines) האירופיים והאנגליים, מומלץ:

3.4.1 להחזיר את העובד לעבודתו או לעבודה מתאימה אחרת מהר ככל האפשר. אין להמתין עד שהתובע יהיה חופשי לחלוטין מכאבים כדי להחזירו לעבודה או לפעולותיו הרגילות.

לכן, מומלץ להימנע מאישור של ימי אי-כושר לעבודה או קביעת אי-כושר השתכרות לתקופות ארוכות.

3.4.2 יש להדגיש כי אי-כושר לתקופות ארוכות גורמות לכרוניזציה של הבעיה.

3.4.3 האמור לעיל, בנוסף להליך של התביעה נגד המוסד והציפיות לפיצוי מצד התובע, הם גורמים ידועים לכרוניזציה של הבעיה. גורמים אלה מוגדרים בתדריכים השונים כ"דגלים צהובים", הגורמים לליקויים להפוך לכרוניים ולחוסר יכולת לחזור לעבודה.

3.5 קיימת תקופת אי – כושר קריטית, והיא היעדרות מעל 4 שבועות. אישור לתקופת אי-כושר לתקופה של מעל 4 שבועות, יגרום, קרוב לוודאי, להארכה של הבעיה ויקטין בהרבה את הסיכוי של חזרה לעבודה ולפעולות הרגילות של התובע.

4. על רופא המוסד לקחת תמיד בחשבון, אצל התובעים הסובלים מכאבי גב, את העקרונות הבאים:

"ככל שהתובע, הסובל מכאבי גב תחתון, ייעדר מהעבודה לתקופת זמן ארוכה יותר, קטנים סיכוייו לחזור לעבודה":

- לאחר 6 חודשי היעדרות ← 50% סיכוי לחזור לעבודה כלשהי,
- לאחר 1 שנה היעדרות ← 25% סיכוי לחזור לעבודה כלשהי,
- לאחר 2 שנים היעדרות ← 10% סיכוי לחזור לעבודה כלשהי.

וזאת, ללא קשר לסוג העבודה, לעבודות חלופיות או לסוגי הטיפול שהתובע יקבל.

לכן, לא רק על רופאי המוסד, אלא בעיקר על הרופאים המטפלים בחולים אלה, וכחלק מחינוך החברה בישראל, יש להימנע מלאשר אי-כושר השתכרות או היעדרות מהעבודה, שלא בהתאם לאמור לעיל.

ב ב ר כ ה ,

**ד"ר מריו סקולסקי
ס. היועצת הרפואית**

העתקים: ד"ר חיה קטן, היועצת הרפואית
גב' אילנה שרייבמן, סמנכ"לית גמלאות
גב' לאה מנצורי, מנהלת אגף א' – ביטוח נפגעי עבודה
גב' עירית פלדמן, מנהלת אגף ביטוח נכות
גב' אסנת כהן, מנהלת אגף נפגעי איבה
גב' ברוריה סלפון, מנהלת אגף שיקום